

GÖZEL
ÝERLERİ

DÖWLET
NYŞANLARY

Hindistan

TARYHY
MAGLUMATLARY

ILÄTY

Hindistan

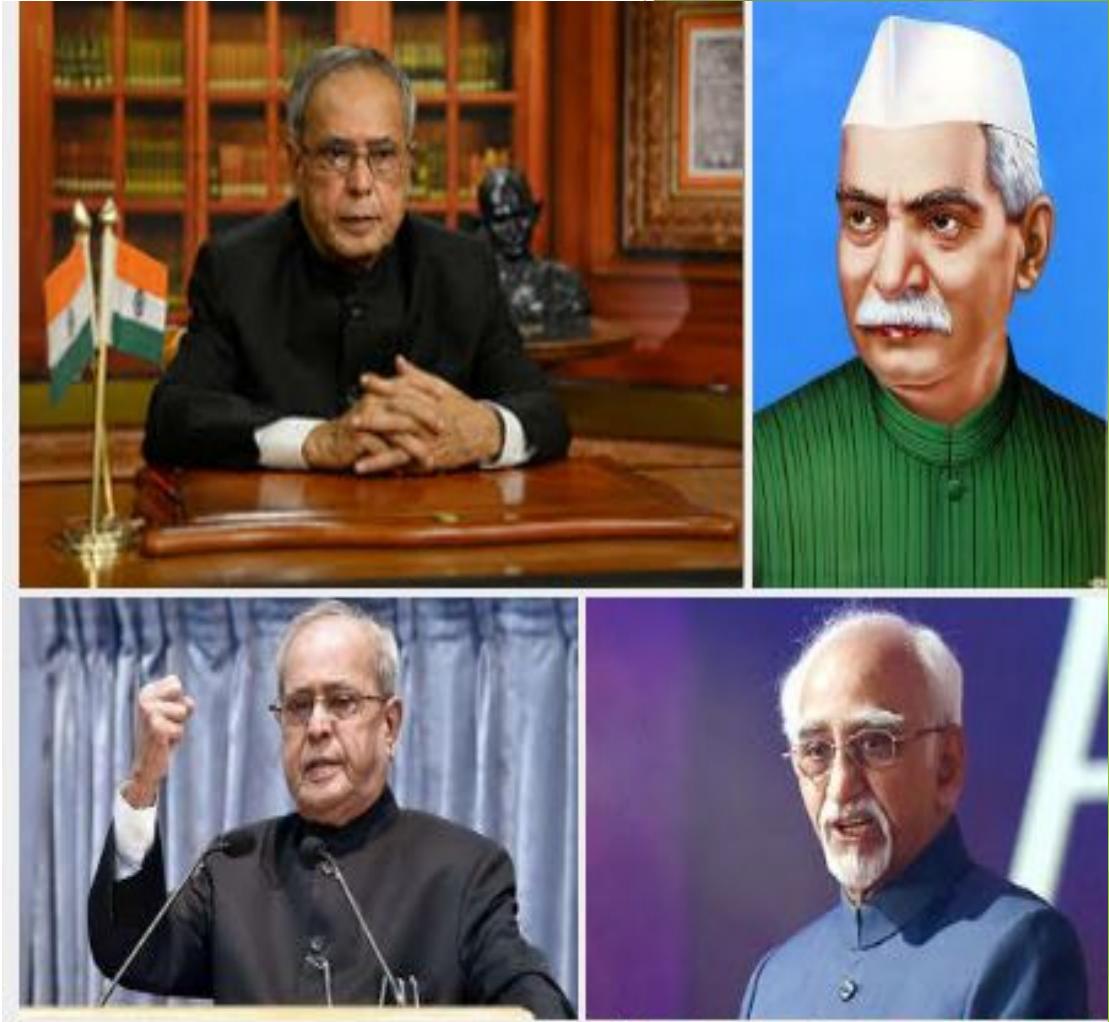
(Baydag)

सत्यमेव जयते
(Gerb)

HINDISTANYŇ KARTASY.

ÝURT BAŞTUTANLARY.

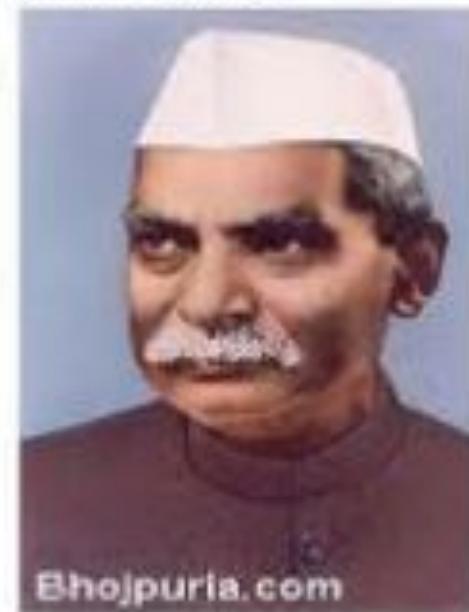
- Vice President of India
- Muhammed Hamid Ansari

© iStockphoto

Dr. Rajendra Prasad

- Dr. Rajendra Prasad was the first President of India. Rajendra Prasad was a great freedom-fighter, and the architect of the Indian Constitution, having served as President of the Constituent Assembly that drafted the Constitution of the Republic from 1946 to 1950.

Bhojpuria.com

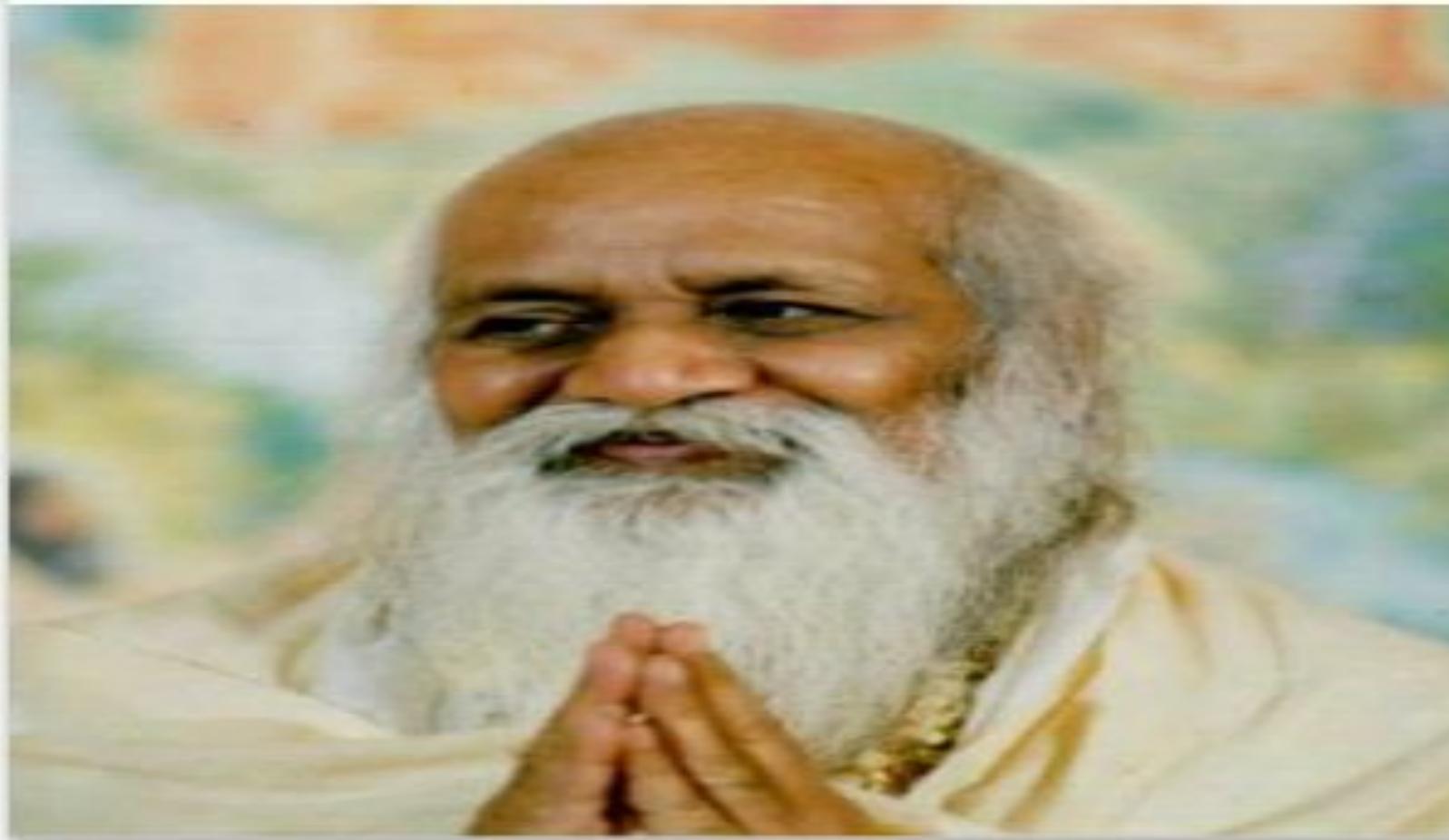
^ Taryhy

Daş asyry döwründe Hindistanda adam-zat jemgyýetiniň bolanlygy barada ar-heologik tapyndylar şayatlyk edýärler. Hind derýasynyň jülgesinden tapylan bürünç medeniýetiniň ilkinji senesi goý-lan galyndylar b.e.ön 3 müň ýylliygyň başlaryna degişlidir.

XV asyryň ahyrlarynda Hindistanda ilkinji kolonial gul edijiler-portugallar peýda bolyar. XVI asyryň I ýarymynda olar deňiz ýakasyndaky obalaryň ençeme sinde (Goa, Daman, Diu we başg.) ornaşyp, Hindistanyň diňe bir söwdasyny ele almak bilen çäklenmän, eýsem, basyp alan territoriyalarynyň ilitatyny kolonial ekspluatasiýa sezewar edýärler. Demirgazyk Hindistany birleşdirmek **Beyik Mogollar dinastiýasy** döwründe amala aşyrylyar. XVIII asyryň I ýarymyndan Mogollar dinastiýasy dargayár.

**Drawidler häzirki wagt hem
Hindistanyň günortasynda
ýaşayárlar Hindi ýaşulusy.**

XVII asyryň başlarynda Hindistanda
Ýewropa söwda kapitaly peýda bolýar.
Hindi täjirleriniň kömegi bilen iňlisler,
gollandlar, fransuzlar hindi önümlerini
satyn alyp, olary diňe bir Ýewropa däl,
eýsem, Eýrana, Indoneziýa, Ýaponiýa,
Hytaýa we başga ýurtlara hem çykaryp-
dyrlar. Döwletleriň, **Mogol imperiýasy-**
nyň mirasdüşerleriniň arasyndaky togta-
mayan uruşlar Hindistanda iňlis we
fransuz çaknyşyklaryna getiripdir

Ost-Hindistan kompaniyalarynyň söwda ekspansiýasyndan harby ekspansiýala-
ra geçmegi üçin amatly ýagdayý döred-
yär. Beyik Britaniýa bilen Fransiýanyň
arasyn daky dünyäde birinjilik gazaňmak
ugrundaky görеш Hindistanyň territoriýa-
syn hem öz içine alýar. 1746-63-nji ýyl-
larda Günorta Hindistanda Ost-Hindis-
tan kompaniyalarynyň arasyndaky dyn-
gysyz diýen ýaly alnyp barlan urşuň ne-
tijesinde iňlisler öz bäsdeşlerini doly
derbi-dagyn edip, Bengaliýany basyp al-
ýarlar we Karnatigi hem-de Audy wassal
garaşlylyga sezewar edýärler. Deliniň
basylyp alynmagy bilen (1803) Beyik
Mogol iňlis Ost-Hindistan kompaniyasy-
nyň oýnatgysyna öwrülyär.

Hindistanda milli azat edijilik hereketleri täzeden ýokary göterilýär. 1946-njy ýyl-da goşunda, flotda we awiasiýada iňlis-lere garşy köpçülikleyin çykyşlar bolýar. 1946-njy ýylyň awgustynda Hindistanda **J. Neruwyň** baştutanlygynda wagtlayyn hökümét düzülyär. 1947-nji ýylyň 15-nji awgustynda Hindistanyň territoriýasyn-da iki sany täze garaşsyz döwlet: Hindistan we **Päkistan** dominionlary döreýär. 1949-njy ýylyň 26-njy noýabrynda kabul edilen täze **Konstitusiýa** boýunça Hindistan respublika diýlip jar edilýär. Konstitusiýa 1950-nji ýylyň 26-njy ýanwaryndan güýje girýär.

Hindistanda milli azat edijilik hereketleri täzeden ýokary göterilýär. 1946-njy ýyl-da goşunda, flotda we awiasiýada iňlis-lere garşy köpçülikleyin çykyşlar bolýar. 1946-njy ýylyň awgustynnda Hindistanda **J. Neruwyň** baştutanlygynda wagtlayýyn hökümét düzülyär. 1947-nji ýylyň 15-nji awgustynnda Hindistanyň territoriyasyn-da iki sany täze garaşsyz döwlet: Hindistan we **Päkistan** dominionlary döre-yär. 1949-njy ýylyň 26-njy noýabrynda kabul edilen täze **Konstitusiýa** boýunça Hindistan respublika diýlip jar edilýär. Konstitusiýa 1950-nji ýylyň 26-njy ýan-waryndan güýje girýär.

HINDİSTANYŇ TARYHY GÖZELLİĞİ.

^ Tebigaty

Hindistanyň territoriýasy Hindistan ýarym adasyny **Gimalay** we **Karakorum daglarynyň** bir bölegini, Hind-Gang düzliginiň gündogar bölegini, **Bengal aýlagyn**daky hem-de **Arap deňzin**däki adalaryň birnäçe toparyny öz içine alýar. Kenar ýakasynyň uzynlygy 12 mün inedördül kilometre golaý. Kenarlary pes we gowşak dilkawlanandyr. Hindistanyň territoriýasynyň 3/4 bölegine golaýy düzlükler we tekiz daglyklardyr.

====Esasy derýalary====:

Gang, Hind, Brahmaputro, Godawari, Krişna, Narbada, Mahanadi, Kaweri.

Esasy ekinleri: şaly, bugdaý, arpa,
mekgejöwen, gowaça, şekerçiňrik, çayý,
kofe, kauçuk we başgalar.

Demirgazyk Hindistandy daglar

Hindistan ýarym adasynyň we Hind-Gang düzlüğiniň tebigy ösümlilikleri, esasan sawannalardan (akasiýa, palma) hem-de tokaylardan (tik, sandal, bambuk) ybarat. Hindistanyň demirgazyk-gündogarynda ýapragyny dökyän garyşyk tokaylar, günbatar daglaryň ýele eňňitlerinde, Gang we Brahmaputra derýalarynyň deltalarynda ebedi gök öwüsýän garyşyk tokaylar ösyär.

Dagla

n

Hindistanyň faunasy **Hindi-Malay welayaty**na degişlidir. Süýdemdirijilerden maýmyňlar, sugunlar, antilopalar has häsiýetli bolup, hindi pili, ýolbars, pantera, gimalaý aýysy duşýar. Şir, gaplaň, kaşmir sugunuň bütinleyý diýen ýaly gyrlyp gutarypdyr. Guşlaryň, süýrenjileriň we balyklaryň faunasy baýdyr. Hindistanda zapovednikleriň we milli parklaryň 47-si bar.

Hindiguşy diýlip bilinýän Hindistanyň
milli guşy

Bilimi

1990-njy ýyllarda ýurtda bilim alýanlarýň sany 154 million eken. Başlangyç, orta we ýokary okuw mekdeplerinde bilim berýän mugallymlaryň sany takmynan 3.5 milliona golayýdyr. Ýurtda 15 ýaşdan kiçi bolan çagalara başlangyç bilim hökménydyr we mugtdyr. 1983-nji ýılda ýurduň bilim ulgamynda täze özgerişlikler amala aşyryldy. Bilim beriş ulgamy birnäçe bölege bölündi. Başlangyç we doly orta däl mekdeplerde bilim beriş möhleti 10 ýyl. Ýokary okuw mekdeplerinde okamak üçin hökmány suratda 12 ýyllyk doly orta mekdebi tamamlamak gerek. Ştatlardaky başlangyç mekdeplerde bilim döwlet dilinde berilyär.

Sagdynlyk. Ruhubelentlik. Dostluk.

Ýokary bilimi barada

Uniwersitetlerde we beýleki ýokary tekniki mekdeplerde ýaşlara iňlis dilinde bilim berilýär. Hindistanda 226 uniwersitet, 4.7 müň takyk we gumanitar ugurlarda bilim berýän kollejler, 1.9 müň mugal-lymçylyk, 185 inžener-tehnik we 359 lükmançylyk kolleji hereket edýär. Ýurduň iri uniwersitetleri: Kalkutta (150 müň talyp), Bombeý (150 müň talyp), Rajasthan (150 müň talyp), Deli (130 müň talyp), **M.K Gandhi adyndaky uniwersitet** (150 müň talyp). Ýokary okuw mekdeplerinde 6.5 million talyp bilim alýar. Ol hem ýurduň 17-23 ýaş aralygyndaky ýaşlaryň 5-6 göterimini tutýar.

Ylmy

Ýurtda köp ugurly ylmy-barlag ojaklarynyň iňňän uly ulgamy döredilipdir. Olaryň arasynda döwlete degişli ylmy-barlag edaralary bilen bir hatarda hususy baglag institutlary we laboratoriýalary hem bar. Olar ylmyň dürli ugurlary boýunça iş alyp barylarlar. Ylmy-barlag institutlarynda däp bolan ylymlar lukmançylyk, agronomiýa, weterinarçylyk, meteorologiýa, häzirki zaman ylmaryndan atom energiýasy, älem giňişliginiň öwreniş we elektro-nika ýaly ugurlarda işler alnyp barylýar.

Medeniýeti

Hindistanyň medeniýeti dört müň baş
ýüz ýyldan bări ösüp gelyär. Geçen
müňýyllyklarda ýurduň medeniýetinde
ösüşler hem gazanyldy, täze-täze mede-
ni ojaklar döredildi, saz we dürli sungat
görnüşlerinde täzeçil ideýalar emele gel-
di.

Hindistan Mutfağı

Hindistan Ekonomisi

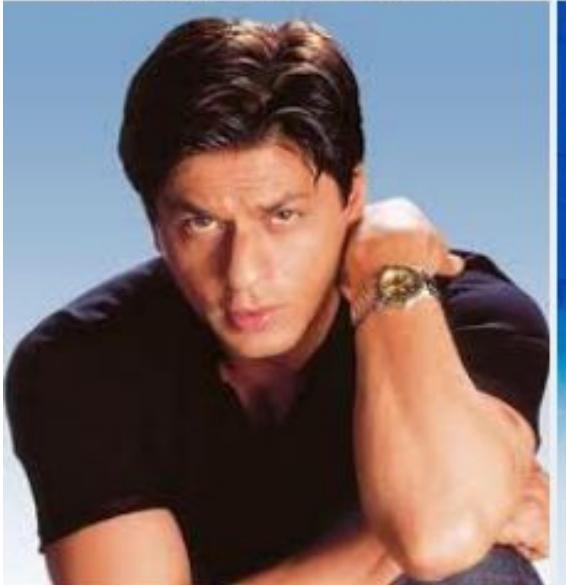

Hindistan'da Sosyal Yaşam

HINDİ MEDENİYETİ.

KINO SUNGATY.

Hindistan'ın Festivalleri

HINDİ EŞİKLİRİ.

Dünyäniň iň beýik ymaraty

Hindistan gadymy binagärlik ýadygärliklerine örän bayý ýurt. Ýurduň paytagtyna-da-da şeýle ýadygärlikleriň köp sanlysy-na duş gelmek bolýar. Bu ýerde gadymy döwürlerden biziň günlerimize çenli saklanyp galan käbir binalaryň gurluşy aklyň hayran edýär. Mysal üçin, Hindistanyň iň beýik ymaraty bolan Kutb Minar. Onda dürli eýýamlaryň täsin nusgalaryny özünde jemleyän medeni we dini mırasyň utgaşmasyny görmek bolýar. Diwarynda Gurhanyň aýatlary hem minaranyň gurluşygy baradaky maglumatlar ýazylan bu ýadygärlik şäheriň ajaýyp ýerinden 72 metr belentlige howalanyp dur. Onuň aşakdan ýokarlygyna tarap

...

aýlanyp gidýän 379 basgańçaǵy bar.
Aýtmaklaryna görä, basgańçaǵyň diňe
156-njysyna çenli çykyp bolýar. Kutb Mi-
nardaky demir sütüni-de hakyky gudrat
diýip, hasap edip bolar. Beýikligi 7 metr,
ini iki adam eliniň uzynlygyna barabar
bolan bu demir sütün 4-nji asyrda diki-
lipdir. 15 asyrdan gowrak wagt geçendi-
gine garamazdan, ol henize çenli posla-
mandyr. Şol wagtlar şeýle uly demir bö-
legini nädip guýandyklary we ony posla-
maz ýaly näme edendikleri häzire çenli
ylymda uly syr bolup galýar.

Deli şäherinde Kutb-Minar

Hindistan parlamenti

Hindistan'ın Başkenti, Şehirleri ve Bölgeleri

Kölleri

Iň uly köli Kaşmir jülgesindäki **Wular kölü**dir. Dekan tekiz daglygyndaky **Lonar köli** wulkanly ýerdir. Hindistanyň territo-riýasynyň köp böleginde gyzyl topraklar ýayýrandyr. Onda başga-da gyzyl-sary ferrallit, gyzyl-goňur, gyzylymtyl-goňur, gyzyl ferrallit, çal, çal-goňur, çemen, kül-jümek, dag-çemen, allýuwial topraklar bar.

Hindistan Hakkında Temel Bilgiler

Lotos ybadathanasy

Lotos ybadathanasy **Bahayí dininiň** dün-
yäniň dürli yklymlarynda bar bolan ýedi
ymaratynyň biridir. Onuň taslamasyny
asly eýranly bolan **kanadaly** arhitektor
Fariborz Sahba lotos gülünüň keşbinde
döredipdir. Ybadathanany gurmak üçin
serişde dünyä boýunça bahaizm dinine
uýyanlar tarapyndan ýygnalypdyr. Onuň
gurluşygy 1980-nji ýylda başlanyp 1986-
ny ýylda hem tamamlanypdyr. Ybadat-
hana 27 sany lotos gülünüň ýaprajygyn-
dan ybarat bolup, ol betondan gurlupdyr
we içinden owadan mermer daşlary bi-
len bezelipdir.

NYŞANLARY.

**2016-2017-NJI OKUW YYLY
TAÝÝARLAN
MURGAP ETRABYNDAKY
11-NJI,,B''SYNP OKUWÇYSY
MEREDOWA AÝJAHAN.**